

DECIZIE

05 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Galina Stratulat
Luiza Gafton, Ion Druță, Dumitru Mardari, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de administratorul Societății cu răspundere limitată „Agat-D”, Întreprinderea Individuală „Dogot Constantin”,

în cauza civilă la cererea administratorului Societății cu răspundere limitată „Agat-D” împotriva terțului poprit Societatea cu răspundere limitată „Șans” cu privire la validarea popririi și încasarea datoriei,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2017, prin care s-a respins cererea administratorul Societății cu răspundere limitată „Agat-D” privind validarea popririi față de Societatea cu răspundere limitată „Șans” cu desființarea popririi,

c o n s t a t ă :

La 26 august 2015, administratorul SRL „Agat-D” a depus în instanța de insolabilitate cerere de validare a poprii față de SRL „Șans”.

În motivarea cererii s-a invocat că, în urma examinării documentelor activității economice și a documentelor de evidență contabilă a debitorului s-a constatat că între SRL „Șans” și SRL „Agat-D” au fost stabilite raporturi juridice în baza contractului nr. 36 din 11 februarie 2013 și a contractului f/n din 01 ianuarie 2015 de furnizare a energiei electrice în sumă totală de 98 529,27 lei.

Relevă că conform pct. 3.5 din contractul nominalizat, plățile prevăzute în contract se vor efectua în baza de facturi emise de către furnizor și înmânate subconsumătorului personal sau expediate prin poștă, iar conform pct. 3.7 subconsumătorul este obligat să achite facturile emise de către furnizor în termen de 5 zile din momentul primirii facturii.

Susține că, conform pct. 3.9 din contractul menționat supra, refuzul argumentat al subconsumătorului de a achita factura se aduce la cunoștință furnizorului în termen de 15 zile lucrătoare de la data înmânării facturii.

Menționează că, până la momentul actual SRL „Șans” a achitat parțial plata pentru energia electrică furnizată, rămânând o restanță în mărime de 98 529 lei.

Astfel, consideră că SRL „Agat-D” a îndeplinit toate condițiile stipulate în contract, însă debitorul nu a achitat suma integrală.

Afirmă că, conform prevederilor pct. 6.7 din contract, pentru încălcarea pct. 5.2 al contractului, subconsumătorul achită furnizorului o penalitate în sumă de 0,3% din suma neachitată din factură. Deci, SRL „Șans” n-a achitat suma

datoriei de bază în mărime de 98 529,27 lei și penalitate în sumă de 64 596,35 lei, suma totală constituind 163 124,62 lei.

Declară că, în scopul încasării datoriei, la 29 iulie 2015, administratorul insolvenței SRL „Agat-D”, a expediat în adresa SRL „Șans” somația nr. 175 prin care a informat terțul poprit că datoria este supusă urmăririi silite prin poprire. De asemenea, terțul poprit SRL „Șans” a fost informat despre existența obligației de a achita datoria în sumă de 163 124,62 lei, în termen de 5 zile de la primirea somației pe contul de acumulare al SRL „Agat-D”, conform art. 126, alin. (5) al Legii insolvenței, însă acesta nu s-a conformat somației.

Solicită administratorul insolvenței SRL „Agat-D”, ÎI „Dogot Constantin” încasarea de la SRL „Șans” în beneficiul SRL „Agat-D” a datoriei debitoriale în sumă de 163 124,62 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2015 s-a admis cererea administratorului SRL „Agat-D” privind validarea popririi față de terțul poprit SRL „Șans” cu încasarea sumei de 163 124,62 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de insolvență, la 07 decembrie 2015 avocatul Dumneanu Radu, în interesele SRL „Șans” a declarat recurs.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 06 aprilie 2016 s-a admis recursul declarat de avocatul Dumneanu Radu, în interesele SRL „Șans” cu casarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2015 și remiterea pricinii spre rejudecare.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2017 s-a respins cererea înaintată de administratorul SRL „Agat-D” privind validarea popririi față de SRL „Șans” cu desființarea popririi.

La 06 martie 2017, prin intermediul oficiului poștal, administratorul SRL „Agat-D” a depus recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2017, solicitând admiterea recursului cu casarea hotărârii instanței de insolvență și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de validare a popririi.

În motivarea recursului, a invocat recurentul că hotărârea instanței de insolvență este ilegală și neîntemeiată, deoarece au fost interpretate eronat normele de drept material, fapt care a dus la soluționarea greșită a cauzei.

Susține că, în referința depusă de SRL „Șans” la cererea de validare a poprii, s-a invocat că în realitate debitorul insolvent SRL „Agat-D” are datorii față de SRL „Șans” în sumă de 165 662,73 lei.

Astfel, consideră că referința depusă de SRL „Șans” după conținut nu este altceva decât o cerere reconvențională iar instanța de insolvență nu este competentă să judece cererea reconvențională.

În conformitate cu art. 429 alin. (1) Codul de procedură civilă, pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel în procedura de insolvență.

Conform art. 8 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în

termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Examinând înscrisurile anexate la dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că hotărârea Curții de Apel recurată a fost pronunțată la 20 februarie 2017, iar cererea de recurs a fost depusă la 06 martie 2017, respectiv, constată că recursul este depus în termen.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de administratorul SRL „Agat-D”, ÎI „Dogot Constantin” întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2017 și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de insolabilitate, din următoarele considerentele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 356 Cod de procedură civilă, cererea de declarare a insolabilității se judecă în instanță conform normelor generale din acest cod, cu excepțiile și completările stabilite în legislația insolabilității.

Potrivit art. 1, alin. (4) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Din materialele dosarului se constată că la 26 august 2015, administratorul SRL „Agat-D” a depus în instanța de insolabilitate cerere de validare a poprii față de SRL „Șans”, solicitând încasarea de la SRL „Șans” în beneficiul SRL „Agat-D” a datoriei debitoriale în sumă de 163 124,62 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2015 s-a admis cererea administratorului SRL „Agat-D” privind validarea poprii față de terțul poprit SRL „Șans” cu încasarea sumei de 163 6124,62 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de insolabilitate, la 07 decembrie 2015 avocatul Dumneanu Radu, în interesele SRL „Șans” a declarat recurs.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 06 aprilie 2016 s-a admis recursul declarat de avocatul Dumneanu Radu, în interesele SRL „Șans” cu casarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2015 și remiterea pricinii spre rejudecare.

Fiind investită cu examinarea cererii de validare a poprii, Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 20 februarie 2017 a respins cererea înaintată de administratorul SRL „Agat-D” privind validarea poprii față de SRL „Șans” cu desființarea poprii.

Potrivit art. 126 alin. (1) - (2) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, sunt supuse urmăririi silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile corporale care sunt datorate debitorului ori sunt deținute în numele său de un terț sau pe care acesta din urmă le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, pot fi poprite bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele lui și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției. Poprirea se înființează prin somație a administratorului insolvenței/lichidatorului și se comunică terțului menționat la alin.(1) împreună cu o copie certificată de pe hotărârea de intentare a procedurii de insolvență/faliment asupra debitorului.

În context, Colegiul constată că, între SRL „Agat-D” și SRL „Șans” au fost stabilite raporturi juridice în baza contractului nr. 36 din 11 februarie 2013 și a contractului f/nr. din 01 ianuarie 2015 de furnizare a energiei electrice în sumă totală de 264 088,25 lei, fapt confirmat prin facturile fiscale nr. BV3307179 din 28 februarie 2013, nr. BV3307185 din 30 martie 2013, nr. BV0788598 din 26 aprilie 2013, nr. BV3307200 din 29 iunie 2013, nr. BV6378829 din 31 iulie 2013, nr. BV6378803 din 31 august 2013, nr. BV6378808 din 30 septembrie 2013, nr. BV6378814 din 30 noiembrie 2013, nr. BV6378819 din 31 decembrie 2013, nr. DV3399412 din 31 mai 2014, nr. DV3399416 din 30 iunie 2014, nr. BV9367599 din 31 decembrie 2014, nr. DV8253003 din 01 februarie 2015, nr. DV3399425 din 28 februarie 2015, nr. DV8253015 din 31 martie 2015, nr. DV8253217 din 01 mai 2015, nr. DV8253218 din 31 mai 2015, terțul poprit SRL „Șans” însă nu a achitat integral prețul energiei electrice furnizate de SRL „Agat-D”, ceea ce contravine prevederilor contractului nr. 36 din 11 februarie 2013 și prevederilor contractului f/nr. din 01 ianuarie 2015, or conform pct. 3.7 din contractul nominalizat subconsumatorul este obligat să achite facturile emise de către furnizor în termen de 5 zile din momentul primirii facturii.

Mai mult, potrivit prevederilor contractului nr. 36 din 11 februarie 2013 și prevederilor contractului f/nr. din 01 ianuarie 2015, pct. 6.7, pentru încălcarea pct. 5.2 din contract, subconsumatorul achită furnizorului o penalitate în mărime de 0,3% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere.

Urmare a celor menționate, terțul poprit SRL „Șans” a acumulat o datorie față de debitorul insolvent SRL „Agat-D” în sumă totală de 163 124,62 lei dintre care 98 529,27 - datoria de bază și 64 596,35 lei - penalitatea de întârziere conform pct. 6.7 din contract.

Materialele cauzei mai atestă că, între părțile SRL „Șans” și SRL „Agat-D” a fost semnat un act de verificare a achitărilor reciproce, prin care părțile au confirmat, că la 31 mai 2015 datoria de bază a SRL „Șans” față de SRL „Agat-D” constituie 98 529,27 lei, pentru perioada 01 ianuarie 2013 până la 31 mai 2015, fără careva excepții sau mențiuni (f.d. 7-8).

Mai mult ca atât, actul de verificare a decontărilor din 31 mai 2015 a fost semnat din partea terțului poprit de către administratorul acestuia Tcacenco Vladimir.

La 31 iulie 2015 în adresa terțului poprit SRL „Șans” a fost expediată Somația nr. 175 din 29 iulie 2015 din partea administratorului insolvenței, privind restituirea datoriilor, prin care a fost informat că datoriile sunt supuse urmării silite prin poprire, și în temeiul art. 126, alin. (2) al Legii insolvenței, din momentul primirii somației debitorul a fost declarat terț poprit, somația a fost recepționată de către ultimul la 03 august 2015, fapt confirmat prin semnarea avizului de recepție nr. 2062021850.

Din momentul înființării popririi, măsura devine executorie, astfel că, prin aceeași somație de înființare a popririi se indisponibilizează sumele și/sau bunurile mobile corporale/incorporale pe care terțul le datorează societății insolvente.

Or, somația de înființare a popririi, are natură juridică de un act de conservare, primul efect fiind acela de a indisponibiliza sumele de bani ori bunurile mobile corporale/incorporale pe care terțul le datorează ori le va datora societății insolvente în baza unor raporturi juridice, măsura debutând fără calea prealabilă de înștiințare, astfel încât să dispună de un caracter de asigurare, prevenindu-se unele acțiuni ce ar putea zădărnici executarea prin sustragerea acestor valori de către persoana terță.

Totodată, somația de înființare a popririi are natura juridică a unui act procedural, fiind și un act de decizie în raport de finalitatea sa, aceea de a indisponibiliza sume ori bunurile mobile corporale/incorporale și de realizare a creanței prin plata ori valorificarea/revendicarea acestora.

De asemenea, a fost informat terțul poprit despre existența obligației de a restitui datoria în termen de 5 zile de la primirea somației pe contul de acumulare a SRL „Agat-D” conform art. 126, alin. (5) al Legii insolvenței, însă nu a urmat nici un răspuns din data expedierii somației de la terțul poprit privind restituirea datoriei existente.

Potrivit art. 5, alin. (2) al Legii insolvenței, instanța de insolvență dispune de competența exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa de debitoare, instanța de insolvență va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

De asemenea, conform art. 5, alin. (3) al Legii insolvenței, instanța pe al cărei rol se află cauza de insolvență examinează din oficiu toate circumstanțele relevante cauzei.

Conform art. 66, alin. (1), lit. 1) al Legii insolvenței, atribuțiile principale ale administratorului constă în colectarea datoriilor față de debitori și recuperarea silită a bunurilor debitorului aflate în posesia unor terți.

Mai mult ca atât, în conformitate cu art. 126, alin. (11) al Legii insolvenței, dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit îi datorează

sume de bani debitorului, instanța de insolvență va adopta o hotărâre de validare a popririi, prin care va încasa de la terțul poprit suma datorată debitorului, iar în caz contrar, va decide desființarea popririi Poprirea înființată asupra unei creanțe cu termen sau sub condiție poate fi validată, dar hotărârea nu poate fi executată decât după ajungerea creanței la termen sau la data îndeplinirii condiției, după caz. Dacă sumele sunt datorate periodic, poprirea se validează atât pentru sumele ajunse la scadență, cât și pentru cele care vor fi scadente, în ultimul caz validarea producându-și efectele numai la data când sumele devin scadente.

Astfel, este cert faptul că, la 26 august 2015, administratorul insolvenței SRL „Agat-D”, ÎI „Dogot Constantin” a depus în instanța de insolvență cererea de validare a popririi privind încasarea de la terțul poprit SRL „Șans” a datoriei în beneficiul SRL „Agat-D” a sumei de 163 124,62 lei.

Însă, prin referința depusă de SRL „Șans” la cererea de validare a popririi, terțul poprit SRL „Șans” a invocat faptul că în realitate debitorul insolvent SRL „Agat-D” are datorii restante față de SRL „Șans” în sumă de 165 662,73 lei.

Colegiul consideră că, referința depusă de SRL „Șans” la cererea de validare a popririi, după conținut nu este altceva decât o cerere de exercitare a dreptului de retenție.

Prin urmare, Colegiul consideră că, în speță, referința înaintat nu are relevanță speței date, or conform art. 5, alin. (2) Legea insolvenței, instanța de insolvență dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa debitoare.

Mai mult, potrivit art. 637, alin. (1) – (4) Cod civil, cel care este dator să rețină sau să restituie un bun poate să-l rețină, în cazul prevăzut de lege, atâta timp cât creditorul nu-l despăgubește pentru cheltuielile necesare și utile pe care le-a făcut pentru acel bun și pentru prejudiciile pe care bunul le-a cauzat. Prin retenție se poate garanta de asemenea o creanță care, deși nu este legată direct de bunul deținut, se bazează pe o obligație ale cărei părți sunt comercianți. Dreptul de retenție este înlăturat în cazul în care creditorul oferă o garanție reală, considerată suficientă de către instanță, sau consemnează suma pretinsă. Dispozițiile alin.(1) și (2) se aplică în măsura în care contractul nu prevede altfel.

Din conținutul textului de lege rezultă că pentru exercitarea dreptului de retenție, este necesar ca obiectul retenției să constea dintr-un bun al debitorului aflat în posesia creditorului, prin retenție se poate garanta doar obligația de restituire a cheltuielilor necesare și utile suportate de către creditor sau a prejudiciilor cauzate de bunul ce constituie obiectul retenției, dreptul de retenție poate fi invocat, doar dacă datoria pe care o pretinde deținătorul bunului de la creditorul restituirii să se afle în legătură cu bunul, adică să fie prilejuită de acesta, creanța retentivului trebuie să fie certă, lichidă și exigibilă, dreptul de retenție poate fi exercitat doar în cazurile expres prevăzute de lege.

Astfel, în speță, Colegiul consideră că instanța de insolvență neîntemeiat și prematur a indicat în hotărâre că SRL „Șans” are dreptul la retenție, în cazul în care creanța terțului poprit SRL „Șans” față de debitorul insolvent SRL „Agat-D” în sumă de 165 662,73 lei nu este certă, lichidă și exigibilă, or,

SRL „Șans” pretinde că a prestat servicii de reparație auto fără a prezenta careva probe, cum ar fi contract, acte de primire-predare a serviciilor prestate (nu este clar care anume servicii au fost prestate, care unități de transport au fost supuse reparației etc).

Totodată, instanța de recurs ține să menționeze că, actul de verificare a decontărilor între SRL „Șans” și SRL „Agat-D” din 12 octombrie 2015 nu este semnat de către directorul SRL „Agat-D”, de asemenea nu este aplicată ștampila întreprinderii, prin urmare această, individual de altele nu poate servi temei de exercitare a dreptului de retenție din partea SRL „Șans”.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiate argumentele recurentului prin care a indicat că, instanța de insolabilitate eronat a concluzionat asupra netemeinicii cererii, motivându-și soluția în baza argumentelor expuse de debitor în referință, fără a fi prezentate careva probe pertinente și concludente.

În atare condiții, instanța de insolabilitate avea obligația de a da un răspuns cert referitor la relevanța unui înscris sau altuia. Or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994). CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr. 288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

Tot aici, este de menționat că în cadrul soluționării pricinii probele din dosar se cercetează doar în ansamblul și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În consecință, Colegiul verificând conținutul hotărârii contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de insolabilitate s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, fără să se expună asupra circumstanțelor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul judecării pricinii pe care se întemeiază concluziile privitoare la aceste circumstanțe și fără a indica motivele pentru care argumentele invocate în cererea de validare a poprii nu au fost reținute și supuse aprecierii.

Este de menționat că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța de insolabilitate nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de administratorul SRL „Agat-D”, ÎI „Dogot Constantin” și a casa integral hotărârea instanței de insolabilitate, cu remiterea pricinii civile la rejudecare în instanța de insolabilitate, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de insolabilitate, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/ netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de administratorul Societății cu răspundere limitată „Agat-D”, Întreprinderea Individuală „Dogot Constantin”.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2017, în cauza civilă la cererea administratorului Societății cu răspundere limitată „Agat-D” împotriva terțului poprit Societatea cu răspundere limitată „Șans” cu privire la validarea popririi și încasarea datoriei, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

judecători

Galina Stratulat

Luiza Gafton

Ion Druță

Dumitru Mardari

Mariana Pitic